

Luxembourg, 20. lipnja 2022.
(OR. en)

10066/22

DEVGEN 119
ACP 74
RELEX 769
ALIM 5
COEST 457
COHAFA 60

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	20. lipnja 2022.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	10031/22 + ADD 1
Predmet:	Odgovor Tima Europa na globalnu nesigurnost opskrbe hranom – zaključci Vijeća (20. lipnja 2022.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze zaključci Vijeća o odgovoru Tima Europa na globalnu nesigurnost opskrbe hranom kako ih je Vijeće odobrilo na svom 3884. sastanku, održanom 20. lipnja 2022.

Zaključci Vijeća o odgovoru Tima Europa na globalnu nesigurnost opskrbe hranom

1. Vijeće je i dalje duboko zabrinuto zbog toga što se ranjivo stanovništvo diljem svijeta suočava s dosad nezabilježenom nesigurnošću opskrbe hranom. Iako su akutna glad, pothranjenost i rizik od gladi, koji su uglavnom posljedica siromaštva, sukoba, političke nestabilnosti, socioekonomskih uvjeta, prirodnih opasnosti i klimatskih promjena, već bili u porastu, Vijeće podsjeća na to da su krizu u području sigurnosti opskrbe hranom dramatično pogoršali neopravdan, ničim izazvan i nezakonit agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i s njime povezano namjerno bombardiranje i pljačkanje poljoprivrednih dobara, uništavanje objekata za skladištenje i preradu hrane te blokada crnomorskih luka.
2. Prehrambeni sustavi već su mnogo godina pod pritiskom, a pandemija bolesti COVID-19 izložila je krhkost lanaca opskrbe i poljoprivredno-prehrambenih sustava te narušila makroekonomsku stabilnost u zemljama u razvoju, ponajviše u najmanje razvijenim zemljama. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine prouzročio je znatno smanjenje dostupnosti hrane, hrane za životinje i gnojiva, zamjetno povećanje cijena hrane, energije i gnojiva te povećao globalnu nesigurnost opskrbe hranom. To ima dramatične posljedice ne samo za ukrajinsko stanovništvo već i za mnoge ranjive skupine stanovništva diljem svijeta. Osim toga, povećava rizik od socijalnih nemira, sukoba i nestabilnosti te, zajedno s drugim izazovima, može imati posljedice na nezakonite migracije i prisilno raseljavanje. Ujedno utječe i na mogućnost pružanja humanitarne pomoći.

3. Vijeće izražava solidarnost s najpogođenijim partnerskim zemljama. U suočavanju s tim izazovima EU će i dalje biti angažiran, odgovoran i pouzdan globalni akter. Vijeće uviđa da su najteže pogođene najmanje razvijene i nestabilne zemlje, odnosno one koje uvelike ovise o opskrbi hranom i uvozu hrane iz Ukrajine i Rusije, kao i zemlje koje su najviše pogođene klimatskim promjenama. Vijeće naglašava da je hitno potrebno osigurati brz i sveobuhvatan globalan odgovor kako bi se zaštitili životi, ljudska prava i egzistencija osoba u najranjivijem položaju, ojačala lokalna proizvodnja i smanjila ovisnost o uvozu, uz istodobnu potporu prijelazu na održive prehrambene sustave i povećanju otpornosti. Vijeće skreće pozornost na dimenziju rodne ravnopravnosti u sigurnosti opskrbe hranom i potiče Komisiju da u svojim politikama, partnerstvima i inicijativama u obzir uzme pristupanje rješavanju rodno uvjetovane diskriminacije. Vijeće ponovno ističe svoju predanost učinkovitoj multilateralnoj suradnji i rješenjima te naglašava hitnost ubrzanja provedbe Programa održivog razvoja do 2030. i njegovih ciljeva održivog razvoja, posebice cilja br. 2 o iskorjenjivanju gladi, podsjećajući pritom na prioritete EU-a za sastanak na vrhu Ujedinjenih naroda o prehrambenim sustavima 2021. i obveze koje je EU preuzeo na sastanku na vrhu „Prehrana za rast” (N4G) održanom u prosincu 2021. u Tokiju.
4. Nisu uvedene sankcije za izvoz hrane iz Rusije na svjetska tržišta. Sankcije EU-a posebice su usmjerene na rusku vladu, rusko gospodarstvo i financijski sustav, vojsku i rusku elitu, uključujući gospodarske aktere koji su odgovorni za destabilizaciju Ukrajine ili koji podupiru njezinu destabilizaciju, kako bi se osujetio agresivni rat Rusije protiv Ukrajine. Vijeće ističe potrebu za jasnim informiranjem o djelovanju EU-a kao odgovornoga i pouzdanoga globalnog aktera te za suzbijanjem ruske manipulacije informacijama i uplitanja, u kojima se sankcije lažno krivi za pogoršanje stanja u području globalne sigurnosti opskrbe hranom, među ostalim upotrebom hrane kao oružja s globalnim posljedicama. Ruska manipulacija informacijama dio je koordinirane kampanje koju financira država. EU i njegove države članice, zajedno s drugim partnerima u okviru multilateralnih foruma, nastavit će podizati razinu osviještenosti o tome, među ostalim i u partnerskim zemljama.

5. Vijeće naglašava da je važno da EU iskaže veliku solidarnost brzim i sveobuhvatnim odgovorom koji se temelji na učinkovitom multilateralizmu. Time će se nadovezati na komunikaciju Komisije od 23. ožujka 2022. pod naslovom „Očuvanje sigurnosti opskrbe hranom i jačanje otpornosti prehrambenih sustava” i na tri stupa, tj. trgovinu, solidarnost i proizvodnju, Misije za otpornost opskrbe hranom i poljoprivrede (FARM), koju je Europsko vijeće pozdravilo na sastanku 30. i 31. svibnja 2022. Taj bi odgovor trebao biti u potpunosti usklađen s UN-ovom Skupinom za odgovor na globalne krize (GCRG) i drugim relevantnim međunarodnim inicijativama, osobito globalnim savezom za sigurnost opskrbe hranom, koji je pokrenula skupina G-7.
6. Vijeće poziva na snažan, učinkovit i transparentan odgovor Tima Europa na globalnu nesigurnost opskrbe hranom koji obuhvaća sljedeća četiri područja djelovanja: 1. solidarnost putem hitne pomoći i potpora za osiguravanje cjenovne pristupačnosti; 2. poticanje održive proizvodnje, otpornosti i transformacije prehrambenih sustava; 3. olakšavanje trgovine pružanjem pomoći Ukrajini u izvozu poljoprivrednih proizvoda različitim kopnenim rutama i preko luka EU-a te promicanjem otvorene globalne trgovine hranom i gnojivima i 4. učinkovit multilateralizam. Ta četiri područja djelovanja trebala bi se međusobno podupirati i uključivati kratkoročne, srednjoročne i dugoročne odgovore.
7. **U okviru područja djelovanja koje se odnosi na solidarnost**, Vijeće poziva Komisiju i države članice da, služeći se dostupnim alatima, hitno povećaju obveze u području humanitarne pomoći i kratkoročnu prilagođenu potporu za najranjivije skupine u pogođenim zemljama i regijama kako bi se ponajviše poduprli lokalna proizvodnja i pristup hrani, među ostalim u sklopu pristupa kojim se povezuju humanitarno djelovanje, razvoj i mir. EU i države članice oslonit će se na analitičke kapacitete Globalne mreže za krize povezane s hranom (GNAFC) i primjenjivati kombinaciju načina provedbe, uključujući, među ostalim, pružanje novčane pomoći i potpore putem postojećih sustava obrazovanja i socijalne zaštite, kad god je to primjereno i moguće, te jačanje aktivnosti zagovaranja i zajedničkih inicijativa na nacionalnoj i regionalnoj razini. Odgovor bi se trebao temeljiti na redovito ažuriranim procjenama ranjivosti i potreba.

8. EU i njegove države članice podupirat će osiguravanje cjenovne pristupačnosti hrane pristupanjem rješavanju pitanja fiskalne i makroekonomske stabilnosti zemalja s niskim dohotkom i osjetljivih zemalja te doprinosom međunarodnim inicijativama usmjerenima na pomoć globalnim partnerima u pogledu otpisa duga i makroekonomske stabilnosti i u vezi s time podsjeća na nedavni akcijski plan međunarodnih financijskih institucija za otklanjanje nesigurnosti opskrbe hranom. To uključuje ubrzanje provedbe zajedničkog okvira skupine G-20 i Pariškog kluba za postupanje s dugom. Vijeće potiče Komisiju i države članice da istraže mogućnosti dodatnih dobrovoljnih doprinosa za preusmjeravanje posebnih prava vučenja (SDR) naprednih gospodarstava u korist osjetljivih zemalja putem posebnih mehanizama MMF-a.
9. Pored tekućih programa suradnje i potpore EU-a i njegovih država članica, Vijeće pozdravlja nedavnu hitnu mobilizaciju za potporu ključnim pogođenim regijama, posebice doprinos EU-a u iznosu od 225 milijuna EUR za potporu južnom susjedstvu u okviru Mehanizma za hranu i otpornost, obećanje u okviru pristupa Tim Europa u iznosu od jedne milijarde EUR za potporu Sahelu i regiji jezera Čad, kao i obećanje u okviru pristupa Tim Europa u iznosu većem od 600 milijuna EUR za potporu Rogu Afrike.

10. **U okviru područja djelovanja koje se odnosi na proizvodnju, otpornost i transformaciju prehrambenih sustava**, Vijeće ističe važnost podupiranja srednjoročnih i dugoročnih održivih rješenja za pitanja sigurnosti opskrbe hranom i pothranjenosti. Stoga bi trebalo pružiti odgovor na temeljne čimbenike trenutačne nesigurnosti opskrbe hranom, posebice klimatske promjene, dezertifikaciju i degradaciju plodnog zemljišta, uz istodobno jačanje održivih kapaciteta lokalne proizvodnje u partnerskim zemljama. U vezi s time Vijeće snažno potiče Komisiju i države članice da povećaju potporu održivim, uključivim i otpornim vodenim i poljoprivredno-prehrambenim sustavima. To se, među ostalim, može postići ulaganjima u prehrambene lance vrijednosti te agroekološke i druge inovativne pristupe općenito, diversifikacijom trgovinskih tokova i proizvodnje, mjerama za poboljšanje pristupa cjenovno pristupačnoj zdravoj hrani, smanjenjem ovisnosti o fosilnim gorivima i njihove upotrebe te učinkovitijom i održivijom upotrebom sintetičkih inputa (gnojiva, pesticidi), povećanom otpornošću na klimatske promjene i gubitak bioraznolikosti, pojačanom prekograničnom suradnjom u području voda, boljim upravljanjem zemljištem, poboljšanim kapacitetima lokalnih proizvođača, mjerama protiv rasipanja hrane, integriranim regionalnim i lokalnim tržištima, pristupom financiranju za male poljoprivrednike i organizacije poljoprivrednika te relevantnim digitalnim rješenjima, istraživanjima i inovacijama u kojima će EU imati vodeću ulogu u okviru Savjetodavne skupine za međunarodna istraživanja u poljoprivredi (CGIAR). Sve inicijative trebale bi biti u skladu sa zelenim planom EU-a, strategijom „od polja do stola” i strategijom za bioraznolikost, kao i Direktivom EU-a 2019/633 o nepoštenim trgovačkim praksama u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima. Odgovor će se u najvećoj mogućoj mjeri temeljiti na postojećem okviru i obvezama, kao što su sastanak na vrhu EU-a i AU-a te ulaganja u prehrambene sustave dogovorena u sklopu njega i Veliki zeleni zid. U inicijativama posebnu bi pozornost trebalo posvetiti ženama i djevojčicama kao pokretačima promjena.
11. Uzimajući u obzir činjenicu da je Afrička unija 2022. proglasila „godinom prehrane” i naglašavajući prijetnje cilju dobrog zdravlja u svim regijama svijeta, Vijeće poziva visokog predstavnika, Komisiju i države članice na daljnju suradnju s afričkim partnerima u okviru produbljenog dijaloga o sigurnosti opskrbe hranom i prehrani. Tim Europa će, zajedno s afričkim partnerima, nastaviti raditi na vodećim inicijativama utvrđenima na sastanku na vrhu EU-a i AU-a, među ostalim u području održivih poljoprivrednih lanaca vrijednosti i otpornih prehrambenih sustava.

12. Vijeće poziva na povećanu mobilizaciju inovativnih rješenja i potpore privatnog sektora, podsjećajući pritom na važnost potreba najmanje razvijenih i nestabilnih zemalja, kao i zemalja koje su najviše pogođene nesigurnošću opskrbe hranom u drugim regijama, uključujući južno susjedstvo, među ostalim putem Europskog fonda za održivi razvoj plus (EFOR+) i europske financijske strukture za razvoj (EFAD), čiji je cilj, između ostalog, jačanje sudjelovanja europskih institucija za financiranje razvoja (EFDI).
13. **U okviru područja djelovanja koje se odnosi na olakšavanje trgovine**, Vijeće naglašava da je od presudne važnosti hitno pomoći Ukrajini u proizvodnji i izvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda različitim kopnenim rutama i preko luka EU-a. Vijeće pohvaljuje mjere koje su u tu svrhu dosad poduzele države članice i poziva Komisiju i države članice da dodatno pojačaju svoje napore u vezi s time, posebice putem brze provedbe „Akcijskog plana za trake solidarnosti” kako bi ukrajinske žitarice ponovno bile dostupne na globalnim tržištima, uzimajući istodobno u obzir potrebe ukrajinskog stanovništva, koje već trpi izravni posljedice rata, uz istodobno podupiranje zemalja koje graniče s Ukrajinom. Nadalje, Vijeće potiče Komisiju i države članice da nastave olakšavati brzu opskrbu Ukrajine ključnim inputima za daljnju proizvodnju, osobito gnojivima, hranom za životinje, sjemenjem i gorivom.
14. Vijeće također poziva Komisiju, visokog predstavnika i države članice da surađuju s relevantnim međunarodnim partnerima na promicanju otvorenog, transparentnog i predvidljivog trgovinskog okružja, posebice kako bi se izbjeglo neprimjereno nagomilavanje zaliha ključnih osnovnih proizvoda i ograničenja izvoza za hranu i ključne poljoprivredne inpute kao što su gnojiva. Te su mjere kontraproduktivne, doprinose daljnjoj nestabilnosti cijena hrane i povećavaju nesigurnost opskrbe hranom. Vijeće u prvom redu snažno podupire strogo izuzeće od ograničenja izvoza za prehrambene proizvode koje u nekomercijalne humanitarne svrhe kupuju Svjetski program za hranu i drugi relevantni humanitarni partneri, o čemu se trenutačno pregovara u okviru WTO-a, te povećanu transparentnost tržišta hrane i gnojiva i odgovor politike putem Sustava informiranja o poljoprivrednom tržištu (AMIS), u koordinaciji s OECD-om i FAO-om, privatnim akterima te unutar općeg okvira Skupine za odgovor na globalne krize (GCRG). Vijeće prima na znanje napore za razvoj inicijativa velikog opsega kojima bi se premostio jaz u troškovima uvoza hrane za zemlje koje su neto uvoznice.

15. **U okviru područja djelovanja koje se odnosi na multilateralizam**, Vijeće ponovno ističe svoju predanost učinkovitom multilateralizmu i poziva Komisiju, visokog predstavnika i države članice da ojačaju svoj angažman s ključnim multilateralnim parterima, tj. relevantnim organizacijama UN-a, osobito agencijama sa sjedištem u Rimu (FAO, WFP i IFAD) i Odborom za svjetsku sigurnost opskrbe hranom, skupinama G-7 i G-20, WTO-om i međunarodnim financijskim institucijama na središnjoj i na nacionalnoj razini. Time bi se podržao globalan i dobro koordiniran odgovor, olakšala koordinacija različitih inicijativa i doprinijelo uključenosti svih relevantnih aktera, uključujući privatni sektor i civilno društvo.
16. Vijeće podržava važnu ulogu Globalne mreže za krize povezane s hranom kao globalnog saveza humanitarnih i razvojnih aktera predanih rješavanju temeljnih uzroka kriza povezanih s hranom i promicanju održivih rješenja. Ona bi trebala biti u središtu koordinirane procjene potreba i poticanja povezivanja humanitarnog djelovanja, razvoja i mira pristupa na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.
17. U tom kontekstu Vijeće podupire odgovor Tima Europa na globalnu nesigurnost opskrbe hranom i poziva Komisiju, ESVD i države članice da:
- a) pruže potrebnu potporu UN-ovoj Skupini za odgovor na globalne krize i operacionaliziraju područja djelovanja kako su iznesena u ovim zaključcima, među ostalim u okviru FARM-a i globalnog saveza za sigurnost opskrbe hranom;
 - b) u svojoj financijskoj potpori prednost daju rješavanju pitanja globalne sigurnosti opskrbe hranom, uključujući hitne humanitarne potrebe, što prema potrebi obuhvaća financijsku i tehničku pomoć za zemlje koje su uvoznice hrane, te srednjoročne i dugoročne održive prehrambene sustave i poboljšanje lokalne proizvodnje u cilju veće otpornosti, i istraživanju svih dostupnih izvora financiranja, što uključuje ubrzanje programa i njihovu koncentraciju na početku razdoblja te mobilizaciju pričuva iz Europskog razvojnog fonda, u skladu sa zaključcima Europskog vijeća od 30. i 31. svibnja 2022.;
 - c) u okviru pristupa Tim Europa i, kad je god moguće, putem inicijativa Tima Europa pruže odgovore prilagođene zemljama i regijama;

- d) zajednički uspostave sustav praćenja koji se temelji na postojećim podacima i smjernicama OECD-DAC-a kako bi se zajamčila odgovornost i transparentnost u financiranju. U vezi s time Vijeće poziva na redovito izvješćivanje o sredstvima mobiliziranim u okviru odgovora Tima Europa na globalnu nesigurnost opskrbe hranom, što uključuje konkretne vodeće inicijative;
- e) pojačaju zajedničke napore u području informiranja, i to na multilateralnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini kako bi se pružio odgovor na percepciju i zabrinutost u partnerskim zemljama; hitno pojačaju napore ESVD-a u praćenju i suzbijanju ruskih kampanja manipuliranja informacijama čiji je cilj odvratiti odgovornost za krizu u području sigurnosti opskrbe hranom s agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine. Vijeće poziva Komisiju i ESVD da surađuju s državama članicama razmjenom i koordinacijom zajedničkih poruka;
- f) redovito izvješćuju Vijeće o provedbi zajedničkog odgovora.
-